

Bern terug te keren, waar men hem terstond tot Amman verkoos. Ondertusschen zette hij zijne studie en letteroefeningen voort; bleef mede arbeiden aan de Göttinger geleerde nieuwsbladen, die hem twaalf duizend beoordeelingen te danken hebben, en hield briefwisseling met geleerden uit alle landen van Europa in het Duitsch, Latijn, Fransch, Engelsch en Italiaansch.

In 1777 vereerde hem Keizer Joseph II met een bezoek, en plotseling daarna werd hij door eene ziekte overvallen, die hem in zijn zeventigste jaar ten grave sleepte.

CHRISTIAN FÜRCHTEGOTT GELLERT.

1715—1769.

WERKEN.

Gedichten: Fabeln. — Geistliche Lieder, enz.

Deze grootste der Duitsche fabeldichters werd te Hainichen, nabij Freiberg in 't Erzgebirge, geboren. Hij was het vijfde van de dertien kinderen van een behoeftig predikant, en legde in zijne eerste jaren noch in de ouderlijke woning, noch op school de geringste blijken van geestigheid aan den dag. Terwijl andere kinderen zich met een luidruchtig spel vermaakten, zat Fürchtegott, tegen belooning van een paar *Pfennige* voor 't blad, koopbrieven en akten van 't gerechtshof over te schrijven.

In 1729 werd hij, om in de godgeleerdheid te studeeren, naar de vorstelijke school te Meiszen gezonden, waar men wel Latijn en Grieksch onderwees, doch Duitsch onwaardig keurde, voor den studeerenden mensch. Na een vierjarig verblijf aldaar riep zijn vader hem tot zich terug. Fürchtegott zou nu eens eene proef van zijne bekwaamheid afleggen, en voor vader den kansel beklimmen. De brave man stond er op, dat zijn zoon uit het hoofd zou prediken; doch deze had een zwak geheugen. Aan het vaderlijk

verlangen moest nogtans voldaan worden, en het gevolg was, dat onze Gellert, na het korte voorgebed, zoo zeer van zijn stuk afraakte, dat hij, buiten zich zelve van schaamte, den kansel weêr onverrichter zake moest verlaten.

Dit ongeval maakte zulk een diepen indruk op hem, dat hij zich voor het leeraarsambt ongeschikt begon te gevoelen, en te Dresden eene betrekking als huisonderwijzer zocht. Daarop begaf hij zich naar Leipzig om zijne eigene studie voort te zetten, en daar zijn vader buiten staat was hem langer onderstand te zenden, moest hij met les geven in zijn onderhoud voorzien.

Eene langdurige sleepende ziekte, welke allen levenslust bij hem uitdoofde, deed er hem van afzien, naar eene betrekking te staan, waarin hij bepaalde en geregelde bezigheden zou hebben. Hij begon daarom voorlezingen te houden over de schoone kunsten, en schonk zijne vrije uren aan vriendschap en poëzij. Het liefst wijdde hij zich aan de fabel, en toen zijn eerste boek verscheen, trok het de algemeene aandacht tot zich, en was weldra in aller handen.

In een harden winter kwam een boer voor zijne deur rijden op een grooten wagen, bespannen met vier paarden, en beladen met brandhout. Dit kwam hij Gellert ten geschenke brengen, opdat, gelijk hij zich uitdrukte, de arme dichter, die hem en de zijnen bij den warmen haard, met zijne fabelen zooveel vermaak had verschaft, zich ook eens recht goed zou kunnen warmen.

Gellert trok door zijn beminnelijk karakter niet alleen de liefde tot zich van alle studenten, maar ook ieders vertrouwen: ouders vraagden hem raad, hoe met de opvoeding hunner kinderen te handelen; twijfelaars, hoe hun ongehoof te bestrijden, en dikwijls bragt hij den geheelen nacht door met brieven te beantwoorden van personen, die hij nooit had gezien.

Niet alleen wegens zijne zwakke gezondheid, maar ook uit vrees van anderen voor het hoofd te stooten, wilde hij langen tijd geene betrekking aannemen; nogtans werd hij buitengewoon hoogleeraar in de wijsbegeerte, op verlangen

van den keurvorst, die zich overigens niet zeer mild be-
toonde, daar hij Gellert slechts 100 Saksische Thaler als
jaargeld toestond.

Tijdens den zevenjarigen oorlog bezocht hem Prins Hen-
drik, die hem het paard ten geschenke gaf, dat hij in den
slag bij Freiberg had bereiden; Frederik II noodigde hem
aan zijne tafel, en noemde hem *le plus raisonnable de tous
les savants allemands,* terwyl de Oostenrijksche veldheer
Laudon, die toch in godsdienst met Gellert verschilde, op
zijn landgoed een gedenkteeken voor hem oprichtte. Na
den dood van den geschiedschrijver Mascov, werd diens in-
komen door het Saksische hof aan Gellert toegewezen, die
het echter niet eerder aannam, dan nadat hij pogingen
had aangewend om het anderen te doen schenken, die er
naar zijn oordeel meer aanspraak op hadden. Hij was zoo
zeer de lieveling van volk en staat, dat de regeering zich
verplicht rekende hem te vermanen, zich niet zoo zeer voor
anderen op te offeren, doch de vermaning kwam te laat.
Zijne gezondheid dwong hem nogmaals de baden te gebrui-
ken; weinig hersteld kwam hij terug, en reisde toen naar
zijne geboorteplaats, waar hem eene doodelijke ziekte aan-
tastte. Op 't vernemen daarvan zond de vorst terstond
zijn lijfarts, maar de kunst vermogt niets meer. Hij over-
leed in hetzelfde jaar, het vijf-en-vijftigste zijns levens.

EWALD CHRISTIAN VON KLEIST.

1715—1759.

WERKEN.

Gedichten: Der Frühling. — Cissides und Paches. — Elegien. — Oden, enz.

Deze natuurdichter werd op het adellijk goed zijns vaders,
Zeblin, nabij Köslin in Pommeren, geboren. Tot zijn ne-
gende jaar bleef hij in de ouderlijke woning, werd toen